ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΔΑΝΙΗΛ

Ἡ νίκη τῆς ἀλήθειας τῆς Ἐκκλησίας

(Κυριακή τῆς Ὀρθοδοξίας)

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ 2013

Ἡ νίκη τῆς ἀλήθειας τῆς Ἐκκλησίας
(Κυριακή τῆς Ὀρθοδοξίας)

Κείμενα:
Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ
Δανιὴλ

Εἰκόνα ἐξωφύλλου:
Ἀναστήλωση τῶν εἰκόνων, τέλη 14ου αἰ.,
Λονδίνο, Βρετανικό Μουσεῖο

Σειρά:
«Ἀναβαθμοί» ἀριθμ. 16

Copyright:
Ἱερὰ Μητρόπολις Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ.
Λεωφόρος Φορμίωνος 83, Τ.Κ. 161 21 Καισαριανὴ
Τηλ.: 210.72.24.123
www.imkby.gr e-mail: info@imkby.gr

ISBN: 978-960-6841-62-0

Ἐκδοτική Παραγωγή

ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.
Ἀρδηττοῦ 12-16, 116 36 Ἀθήνα
Τηλ.: 210.921.7513, 210.921.4820 • Fax: 210.923.7033
www.eptalofos.gr • e-mail: info@eptalofos.gr

Ἡ νίκη τῆς ἀλήθειας τῆς Ἐκκλησίας
(Κυριακή τῆς Ὀρθοδοξίας)

τοῦ Μητροπολίτου
Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ
Δανιήλ

Κατά τήν μεγάλη πανήγυρη τῆς Πρώτης Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν τῆς λεγομένης Κυριακῆς τῆς Ὀρθοδοξίας, ἑορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας τήν ἀναστήλωση τῶν ἁγίων εἰκόνων (†843 μ.Χ.), καί τό τέλος τῆς Εἰκονομαχίας, σύμφωνα μέ τήν διδασκαλία τῆς Ἑβδόμης Οἰκουμενικῆς Συνόδου (†787 μ.Χ.), ἡ ὁποία ἀποφάνθηκε ὅτι ὅταν οἱ πιστοί προσκυνοῦμε τίς ἅγιες εἰκόνες ἡ προσκύνηση ἀνεβαίνει στό εἰκονιζόμενο πρόσωπο καί ὅτι προσκυνώντας τούς ἁγίους δέν τούς θεοποιοῦμε, ἀλλά τούς τιμᾶμε γιά τήν σχέση τους μέ τόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό. Κατά τήν λαμπρή αὐτή πανήγυρη ἡ ἁγία Ἐκκλησία μας ἔχει θέσει στό κέντρο τῆς εὐχαριστιακῆς συνάξεώς Της τήν νίκη τῆς ἀλήθειάς Της ἐπί τῶν ἀσεβῶν διδασκαλιῶν καί πρακτικῶν.

Θυμᾶται καί τιμᾶ ὅλους τούς λαμπρούς ἀγῶνες καί τούς ἄθλους τῶν ἁγίων Πατέρων ὑπέρ τῆς πίστεως στόν ἀληθινό Θεό καί τῆς σώζουσας ἀλήθειας, πού ἐλευθερώνει τόν ἄνθρωπο ἀπό τά δεσμά τῆς πλάνης κατά τόν λόγο τοῦ Κυρίου *«γνώσεσθε τήν ἀλήθεια καί ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς»* (Ἰωάννου η΄32).

Α΄. Ἡ δύναμη τῆς Ἐκκλησίας

Στρέφουμε τό βλέμμα καί τήν σκέψη μας στήν νίκη τῆς Ἐκκλησίας καί τούς ἀγῶνες Της γιά νά ἀντιμετωπίσει τούς ἐχθρούς τῆς ἀλήθειάς Της γιά νά ἐμβαθύνουμε στό μυστήριο τῆς δυνάμεώς Της.

Ἐνῶ ὁ κόσμος φθείρεται καί καταστρέφεται κατά τό ἀποστολικό λόγιο «*παράγει γάρ τό σχῆμα τοῦ κόσμου*» (Πρός Κορινθίους Α΄ ζ΄ 31), ἡ Ἐκκλησία θάλλει καί ἀναπτύσσεται. Μένει ἀσάλευτη καί ἀήττητη ἐπειδή:

α΄. Εἶναι ἀήττητος ὁ ἴδιος ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός ἡ κεφαλή τῆς Ἐκκλησίας

(πρός Ἐφεσίους ε΄ 23).

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός ἀπευθυνόμενος στούς μαθητές Του εἶπε :

«*Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς*» (Ματθαίου κη΄ 18).

Δηλαδή: «*Ὁ Θεός μοῦ ἔδωσε ὅλη τήν ἐξουσία στόν οὐρανό καί στή γῆ*».

Κατά τόν εὐαγγελιστή Ἰωάννη ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός «*ἐξῆλθε νικῶν καί ἵνα νικήσῃ*» (Ἀποκαλύψεως στ΄2). Στήν πνευματική ἐξουσία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ θά ὑπαταχθοῦν ἀκόμη καί οἱ ἐχθροί Του, ὅπως ἐξαγγέλλει τό ψαλμικό:

«*Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου*» (Ψαλμοῦ ρθ΄ (ριʹ) 1).

Δηλαδή: «*Εἶπε ὁ Κύριος καί Θεός μου πρός τόν Κύριο καί Θεό μου· Κάθισε στά δεξιά τοῦ θρόνου μου καί ἐγώ θά θέσω ὅλους τούς ἐχθρούς σου ὡς ὑποπόδιο τῶν ποδιῶν σου*».

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐξηγεῖ πανηγυρικά τήν πνευματική ἐξουσία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπί τῶν οὐρανίων (δηλαδή τῶν ἀγγέλων), τῶν ἐπιγείων (δηλαδή τῶν ἀνθρώπων) καί τῶν καταχθονίων (δηλαδή τῶν δαιμόνων), ὅτι αὐτή ὀφείλεται στήν ταπείνωσή Του, τήν ὑπακοή Του στό θέλημα τοῦ Οὐράνιου Πατέρα καί τήν αὐτοθυσία Του γιά τήν σωτηρία τῶν ἀνθρώπων.

«*Διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ πατρός*» (Πρός Φιλιππησίους β΄ 9-11).

Δηλαδή: *«Γι' αὐτό καί ὁ Θεός τόν ἀνέβασε πολύ ψηλά καί τοῦ χάρισε τό ὄνομα ποὺ εἶναι πάνω ἀπ' ὅλα τά ὀνόματα. Κι ἔτσι, στό ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ ὅλα τά ἐπουράνια, τά ἐπίγεια καί τά ὑποχθόνια θά προσκυνήσουν, καί κάθε γλώσσα θά ὁμολογήσει ὅτι Κύριος εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, γιά νά δοξάζεται ἔτσι ὁ Θεός Πατέρας».*

Δόθηκε ἡ ἐξουσία στόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό μέ σκοπό νά ὑποτάξει τούς πάντες καί τά πάντα στό θεῖο θέλημα:

«Δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρις οὗ ἂν θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα. ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν» (Πρός Κορινθίους Α΄ ιε΄, 25-28).

Δηλαδή: *«Ὁ ἴδιος ὁ Χριστός πρέπει νά βασιλεύει ὡσότου ὁ Θεός ὑποτάξει σ' αὐτόν ὅλους τούς ἐχθρούς. Ὁ τελευταῖος ἐχθρός πού θά συντριφθεῖ εἶναι ὁ θάνατος. Γιατί ἡ Γραφή διακηρύττει: Ὁ Θεός ὑπέταξε τά πάντα σ' αὐτόν. Ὅταν ὅμως λέει ὅτι ἔχουν ὑποταχτεῖ σ' αὐτόν «τά πάντα», εἶναι φανερό πώς δέν περιλαμβάνεται στά «πάντα» καί ὁ Θεός, πού ὑπέταξε σ' αὐτόν τά πάντα. Ὅταν, λοιπόν, θά ὑποταχθοῦν σ' αὐτόν τά πάντα, τότε καί ὁ ἴδιος ὁ Υἱός θά ὑποταχθεῖ σ' αὐτόν πού ἔθεσε κάτω ἀπό τήν ἐξουσία του τά πάντα· ἔτσι ὁ Θεός θά βασιλέψει πλήρως πάνω σέ ὅλα».*

Ὁ Κύριος διευκρίνησε, ὅτι εἶναι ὁ λίθος ὁ ἀκρογωνιαῖος, ὁ ἐκλεκτός, ὁ ἔντιμος (Α΄ Πέτρου Β΄ 6) πάνω στόν ὁποῖο θεμελιώθηκε ἡ Ἐκκλησία (πρός Ἐφεσίους β΄ 21) καί προειδοποίησε ὅτι:

«Ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ λικμήσει αὐτόν» (Ματθαίου κα΄43).

Δηλαδή: *«Ὅποιος πέσει πάνω σ' αὐτόν τό λίθο θά τσακιστεῖ· καὶ σ' ὅποιον πάνω πέσει ὁ λίθος θά τόν κομματιάσει».*

β΄. Εἶναι ἀήττητη ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ Κύριος τόνισε στούς μαθητές Του, ὅτι οἱ ἀντίπαλοί τους δέν θά μποροῦν νά ἀντιμετωπίσουν τήν θεόσδοτη σοφία πού θά τούς δώσει:

«Θέστε οὖν εἰς τὰς καρδίαις ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντειπεῖν οὐδὲ ἀντιστῆναι πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν» (Λουκᾶ κα΄ 14-15).

Δηλαδή: *«Νιῶστε το καλά, πώς δέ χρειάζεται νά ἑτοιμάζετε ἀπό πρίν τήν ἀπολογία σας, γιατί ἐγώ θά σᾶς δώσω λόγια καί σοφία, καί σ' αὐτά δέ θά μπορέσουν νά ἀντισταθοῦν ἤ νά τά ἀντικρούσουν οἱ ἀντίπαλοί σας».*

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐπισημαίνει, ὅτι τό εὐαγγέλιο εἶναι *«δύναμις γὰρ Θεοῦ ἐστιν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύσαντι»* (πρός Ρωμαίους α΄16).

Δηλαδή: *«Αὐτό (ἐννοεῖται τό εὐαγγέλιο) εἶναι ἡ δύναμη τοῦ Θεοῦ, πού σώζει καθέναν πού πιστεύει».*

Ὁ Κύριος εἶναι ὁ κατ' ἐξοχήν Διδάσκαλος (Ἰωάννου ιγ΄3), πού ὁμιλοῦσε *«ὡς ἐξουσίαν ἔχων»* (Ματθαίου ζ΄ 29).

γ΄. Εἶναι ἀήττητη ἡ πίστη.

Μεγάλα καί θαυμαστά εἶναι τά τῆς πίστεως κατορθώματα, ὅπως ἀναφέρονται στό ια΄ (11ο) κεφάλαιο τῆς πρός Ἑβραίους ἐπιστολῆς γιά τήν ἐποχή τῆς οἰκονομίας τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, πού ἐπιβεβαιώνονται ὅμως κι ἀπό τήν δισχιλιετῆ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας.

Τό ἀήττητο τῆς Ἐκκλησίας ἐξαίρει πανηγυρικώτατα ἡ χρυσὴ γλώσσα τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ἅγιος πατέρας μας Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος.

«Ἀκουέτωσαν Ἕλληνες, ἀκουέτωσαν Ἰουδαῖοι τὰ κατορθώματα ἡμῶν καὶ τὴν προεδρίαν τῆς Ἐκκλησίας. Ὑπὸ πόσων ἐπολεμήθη ἡ Ἐκκλησία, ἀλλ' οὐδέποτε ἐνικήθη. πόσοι τύραννοι. πόσοι στρατηγοί. πόσοι βασιλεῖς. Αὔγουστος, Τιβέριος, Γάϊος, Κλαύδιος, Νέρων, ἄνθρωποι λόγοις τετιμημένοι, δυνατοί, τοσαῦτα ἐπολέμησαν ἀκμὴν νεάζουσαν, ἀλλ' οὐκ ἐξερρίζωσαν ἀλλ' οἱ μὲν πολεμήσαντες σεσίγηνται καὶ λήθῃ παραδέδονται, ἡ δὲ πολεμηθεῖσα τὸν οὐρανὸν ὑπεραίρει. Μὴ γάρ μοι τοῦτο ἴδῃς ὅτι ἐν γῇ ἕστηκεν ἡ Ἐκκλησία, ἀλλ' ὅτι ἐν οὐρανῷ πολιτεύεται. Πόθεν τοῦτο δῆλον. Δείκνυσι τῶν πραγμάτων ἡ ἀπόδειξις. Ἐπολεμήθησαν ἔνδεκα μαθηταὶ καὶ ἡ οἰκουμένη ἐπολέμει ἀλλ' οἱ πολεμηθέντες ἐνίκησαν καὶ οἱ πολεμήσαντες ἀνῃρέθησαν τὰ

πρόβατα τῶν λύκων περιεγένοντο. Εἶδες ποιμένα τὰ πρόβατα ἐν μέσῳ τῶν λύκων ἀποστέλλοντα, ἵνα μηδὲ τῇ φυγῇ τὴν σωτηρίαν πορίσωνται; Ποῖος ποιμὴν τοῦτο ἐργάζεται; Ἀλλ' ὁ Χριστὸς τοῦτο ἐποίησεν, ἵνα σοι δείξῃ ὅτι οὐ κατὰ ἀκολουθίαν τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ὑπὲρ φύσιν καὶ ἀκολουθίαν τὰ κατορθώματα γίνεται. Ἡ γὰρ Ἐκκλησία οὐρανοῦ μᾶλλον ἐρρίζωται. Ἀλλ' ἴσως ἀπόνοιάν μου καταγινώσκει ὁ Ἕλλην· ἀλλ' ἀναμενέτω τῶν πραγμάτων τὴν ἀπόδειξιν καὶ μανθανέτω τῆς ἀληθείας τὴν ἰσχύν. Πῶς. εὐκολώτερον τὸν ἥλιον σβεσθῆναι ἢ τὴν Ἐκκλησίαν ἀφανισθῆναι» (Ἰωάννου Χρυσοστόμου, δ΄ ὁμιλία στό χωρίο Ἡσαΐου στ΄ 1 Migne PG 56, 121-122).

Δηλαδή: *«Ἂς ἀκούσουν οἱ εἰδωλολάτρες, ἂς ἀκούσουν οἱ Ἰουδαῖοι τά κατορθώματά μας καί τήν πρωτοκαθεδρία (τά πρωτεῖα) τῆς Ἐκκλησίας. Ἀπό πόσους πολεμήθηκε ἡ Ἐκκλησία, ἀλλά ποτέ δέν νικήθηκε; Πόσοι τύραννοι; Πόσοι στρατηγοί; Πόσοι βασιλεῖς; Ὁ Αὔγουστος, ὁ Τιβέριος, ὁ Γάϊος, ὁ Κλαύδιος, ὁ Νέρων, ἄνθρωποι τιμώμενοι γιά τήν μόρφωσή τους, δυνατοί, τόσο πολύ (τήν) πολέμησαν, ἐνῶ βρισκόταν ἀκόμη στήν νεανική της ἡλικία, ἀλλά δέν τήν ξερίζωσαν. Ἀλλά ἐκεῖνοι μέν, οἱ ὁποῖοι τήν πολέμησαν, δέν ἀκούγονται πλέον καί ἔχουν λησμονηθεῖ, ἐνῶ ἡ Ἐκκλησία, πού πολεμήθηκε, ὑψώνεται ὑπεράνω τοῦ οὐρανοῦ. Διότι νά μήν κοιτάξεις αὐτό, ὅτι δηλαδή ἡ Ἐκκλησία βρίσκεται στήν γῆ, ἀλλά ὅτι ἔχει τό πολίτευμά της στόν οὐρανό. Ἀπό ποῦ εἶναι φανερό αὐτό; Τό δείχνει ἡ ἀπόδειξη τῶν πραγμάτων. Πολεμήθηκαν ἔντεκα μαθητές καί ἡ οἰκουμένη πολεμοῦσε, αὐτοί δέ, πού πολεμήθηκαν ἐνίκησαν, ἐνῶ αὐτοί πού πολέμησαν καταλύθηκαν (ἀφανίσθηκαν). Τά πρόβατα νίκησαν τούς λύκους. Εἶδες ποιμένα νά ἀποστέλει τά πρόβατα ἀνάμεσα στούς λύκους, γιά νά μήν σωθοῦν οὔτε μέ τήν φυγή; Ποιός ποιμήν, κάνει αὐτό; Ἀλλά ὁ Χριστός τό ἔκανε γιά νά σοῦ δείξει, ὅτι τά κατορθώματα γίνονται ὄχι κατά τήν (φυσικήν) ἀλληλουχίαν τῶν πραγμάτων, ἀλλά κατά τρόπον ἀνώτερον τῆς φύσεως καί τῆς ἀλληλουχίας αὐτῆς. Διότι, ἡ Ἐκκλησία εἶναι στερεωμένη περισσότερο ἀπό τόν οὐρανό. Ἀλλ' ἴσως ὁ εἰδωλολάτρης μέ κατηγορεῖ γιά ἀνοησία (ἀκρισία). Ἀλλ' ἄς ἀναμένει τήν ἀπόδειξη τῶν πραγμάτων καί ἄς μανθάνει τήν δύναμη τῆς ἀλήθειας, πῶς δηλαδή εἶναι εὐκολώτερο νά σβησθεῖ ὁ ἥλιος παρά νά ἐξαφανισθεῖ ἡ Ἐκκλησία».*

«Σκληρὸν γάρ σοι πρὸς κέντρα ὀξέα λακτίζειν. Οὐκ ἀμβλύνεις τὰ κέντρα, ἀλλὰ τοὺς πόδας αἱμάσσεις· ἐπεὶ καὶ τὰ κύματα τὴν πέτραν οὐ διαλύει, ἀλλ' αὐτὰ εἰς ἀφρὸν διαλύονται. Οὐδὲν Ἐκκλησίας δυνατώτερον, ἄνθρωπε. Λῦσον τὸν πόλεμον, ἵνα μὴ καταλύσῃ σου τὴν δύναμιν· μὴ εἴσαγε πόλεμον εἰς οὐρανόν. Ἄνθρωπον ἐὰν πολεμῇς, ἢ ἐνίκησας, ἢ ἐνικήθης. Ἐκκλησίαν δὲ ἐὰν πολεμῇς, νικῆσαί σε ἀμήχανον· ὁ Θεὸς γάρ ἐστιν ὁ πάντων ἰσχυρότερος. Μὴ παραζηλοῦμεν τὸν Κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμεν; Ὁ Θεὸς ἔπηξε, τίς ἐπιχειρεῖ σαλεύειν; Οὐκ οἶσθα αὐτοῦ τὴν δύναμιν. Ἐπιβλέπει ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ποιεῖ αὐτὴν τρέμειν· κελεύει, καὶ τὰ σειόμενα ἡδράζετο. Εἰ τὴν πόλιν σαλευομένην ἔστησε, πολλῷ μᾶλλον τὴν Ἐκκλησίαν στῆσαι δύναται. Ἡ Ἐκκλησία οὐρανοῦ ἰσχυροτέρα· Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. Ποῖοι λόγοι; Σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ μου τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. Εἰ ἀπιστεῖς τῷ λόγῳ, πίστευε τοῖς πράγμασι. Πόσοι τύραννοι ἠθέλησαν περιγενέσθαι τῆς Ἐκκλησίας; πόσα τήγανα. πόσοι κάμινοι, θηρίων ὀδόντες, ξίφη ἠκονημένα; καὶ οὐ περιεγένοντο. Ποῦ οἱ πολεμήσαντες; Σεσίγηνται καὶ λήθῃ παραδέδονται. Ποῦ δὲ ἡ Ἐκκλησία; Ὑπὲρ τὸν ἥλιον λάμπει» (Ἰωάννου Χρυσοστόμου, πρό τῆς Ἐξορίας Migne P.G. 52, 428).

Δηλαδή: *«Εἶναι σκληρό γιά σένα νά λακτίζεις πρός μυτερά καρφιά. Δέν χαλᾶς τήν αἰχμή τῶν καρφιῶν, ἀλλά τά πόδια ματώνεις. Ἐπειδή καί τά κύματα δέν διαλύουν τήν πέτρα ἀλλά αὐτά διαλύονται στόν ἀφρό. Τίποτε δέν εἶναι δυνατώτερον ἀπό τήν Ἐκκλησία, ἄνθρωπε…Ἐάν ἔχεις πόλεμο μέ ἕνα ἄνθρωπο, ἤ νίκησε ἤ νικήθηκες. Ἀλλά ἐάν ἔχεις πόλεμο μέ τήν Ἐκκλησία, εἶναι ἀδύνατο νά νικήσεις. Ὁ Θεός στερέωσε, ποιός ἐπιχειρεῖ νά κλονίσει; Δέν γνωρίζεις τήν δύναμή Του; Ρίχνει ἕνα βλέμμα πάνω στήν γῆ καί τήν κάνει νά τρέμει. Δίνει μία ἐντολή, καί ἐκεῖνα, πού σείονται, στερεώνονται. Ἐάν τήν πόλη, πού σείεται ἀπό τόν σεισμό, κράτησε ὄρθια, πολύ περισσότερο μπορεῖ νά κρατήσει ὄρθια τήν Ἐκκλησία. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἰσχυρότερη τοῦ οὐρανοῦ "ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ θά παρέλθουν, οἱ δέ λόγοι μου δέν θά παρέλθουν" Ποιοί λόγοι; "Σύ εἶσαι Πέτρος καί ἐπάνω στόν βράχο αὐτό (τῆς ἀληθινῆς πίστεως, πού ὁμολόγησες, γίνοντας μέ τήν ὁμολογία αὐτή ὁ πρῶτος λίθος τῆς πνευματικῆς*

μου οἰκοδομῆς), θά οἰκοδομήσω τήν Ἐκκλησία μου, ὁ θάνατος καί οἱ ὀργανωμένες δυνάμεις τοῦ κακοῦ δέν θά ὑπερισχύσουν καί δέν θά κατανικήσουν τήν Ἐκκλησία.

Ἐάν δέν πιστεύεις στόν λόγο, νά πιστεύεις στά πράγματα. Πόσοι τύραννοι θέλησαν νά νικήσουν τήν Ἐκκλησία; Πόσα τηγάνια χρησιμοποιήθηκαν πρός τοῦτο; Πόσα καμίνια; Δόντια ἀγρίων θηρίων, ἀκονισμένα ξίφη; Καί παρόλα αὐτά δέν νίκησαν. Ποῦ εἶναι ὅσοι πολέμησαν τήν Ἐκκλησία; Δέν γίνεται πλέον λόγος καί περί αὐτῶν καί ἔχουν λησμονηθεῖ. Ποῦ εἶναι δέ ἡ Ἐκκλησία; Λάμπει περισσότερο ἀπό τόν ἥλιο».

Ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης διακηρύττει ἐμφαντικότατα, ὅτι «*αὕτη ἡ νίκη ἡ νικήσασα τόν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν*» (Α΄ Ἰωάννου ε΄4).

δ΄. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἰσχυρότερη ἀπό τίς σκοτεινές δυνάμεις τοῦ κακοῦ.

Τό ἀήττητο τῆς Ἐκκλησίας διεκήρυξε ὁ ἴδιος ὁ Κύριος πού εἶπε, «*καί πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς*» (Ματθαίου ιστ΄ 18), ὅτι εἶναι ἀνίκητη ἀκόμη καί ὅταν τήν πολεμοῦν ὀργανωμένα οἱ δυνάμεις τοῦ κακοῦ μέ σκοπό νά τήν ἐξαφανίσουν χρησιμοποιώντας ὅλα τά μέσα ἀκόμη καί τόν θάνατο.

Δηλαδή: «*Δέ θά τήν κατανικήσουν (ἐννοεῖται τήν Ἐκκλησία) οἱ δυνάμεις τοῦ Ἅδη*».

Γι᾽ αὐτό προειδοποίησε καί τόν Σαούλ τόν μετάπειτα ἀπόστολο Παῦλο λέγοντάς του:

«*Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν*» (Πράξεων κστ΄ 14).

Δηλαδή: «*Σαούλ, Σαούλ, γιατί μέ καταδιώκεις; Εἶναι ὀδυνηρό νά κλωτσᾶς στά καρφιά*».

Ὁ πόλεμος κατά τῆς Ἐκκλησίας ὁμοιάζει μέ κλωτσιές σέ καρφιά. Ἀπό τήν ἐπίθεση αὐτή πληγώνεται καί αἱμορραγεῖ ὅποιος κλωτσᾶ τά καρφιά.

Εἶναι ἀπαραίτητη προϋπόθεση τῆς σωτηρίας ὁ πιστός νά ἀποδέχεται καί νά ἐφαρμόζει στή ζωή του τούς ὑγιαίνοντες λόγους.

Β΄. Οἱ Ὑγιαίνοντες λόγοι

Τήν συμβουλή τοῦ ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου στόν μαθητή του ἀπόστολο Τιμόθεο, θεωρήσαμε ὅτι εἶναι εὔκαιρο καί κατάλληλο νά θυμηθοῦμε καί νά μελετήσουμε.

«Ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας, ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον διὰ Πνεύματος Ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν» (Πρός Τιμόθεο Β΄α΄13-14).

Δηλαδή: *«Νά ἔχεις ὡς ὑπόδειγμα τῆς ὀρθῆς διδασκαλίας ὅσα ἄκουσες ἀπό μένα. Νά τά τηρεῖς μέ τήν πίστη καί τήν ἀγάπη πού δίνει ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Τήν ὀρθή πίστη πού σοῦ ἐμπιστεύθηκε ὁ Θεός φύλαγέ την μέ τήν βοήθεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πού κατοικεῖ μέσα μας».*

Τήν ἀλήθεια τῆς Ἐκκλησίας ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀποκαλεῖ *«ὑγιαίνοντες λόγους»* καί *«καλή παρακαταθήκη»* προτρέποντας τόν μαθητή του ἀπόστολο Τιμόθεο νά τήν ἔχει βάση καί ὁδηγό τῆς ζωῆς του:

α΄. Νά ἔχεις ὑγιές ὑπόδειγμα ζωῆς.

Ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκη, χρειάζεται ἕνα σταθερό σημεῖο ἀναφορᾶς γιά νά ἐλέγχει τήν ὀρθότητα τῶν ἀποφάσεών του καί τῶν ἐπιλογῶν του γιά νά μήν παρασύρεται ἀπό βλαπτικές καί ἐπικίνδυνες γιά τήν ζωή του καί τήν ψυχή του ἀπόψεις καί γνῶμες.

Ἡ ζωή τοῦ ἀνθρώπου μοιάζει μέ πορεία. Ὅπως στήν πορεία ὁ ἄνθρωπος ἀκολουθεῖ ἕνα συγκεκριμένο δρόμο καί τίς ἐνδείξεις πού ὑπάρχουν γιά νά φτάσει μέ ἀσφάλεια καί σιγουριά στό προορισμό του, ἔτσι καί στήν ζωή τά ὑποδείγματα, τά πρόσωπα, οἱ ἀρχές καί οἱ κανόνες δείχνουν στόν ἄνθρωπο τόν σκοπό τῆς ζωῆς καί τόν τρόπο ἐπιτυχίας του.

Ἡ ἐπιλογή τῶν προτύπων ζωῆς δείχνει τήν ὑπευθυνότητα τοῦ ἀνθρώπου, πού μέ τήν ἀπαραίτητη σοβαρότητα σχεδιάζει τήν ἀνέλιξή του στήν κοινωνία.

Ἐπίσης ἀπό τά πρότυπα ἐξαρτᾶται ἡ ἐπιτυχία καί ἡ καταξίωση τοῦ προσώπου. Ἐφήμερα καί ψευδῆ πρότυπα γίνονται αἰτία ναυαγίων ζωῆς. Ἀντίθετα τά καταξιωμένα καί δοκιμασμένα συντελοῦν στήν ἐπιτυχία καί τήν ἀνάδειξη τοῦ προσώπου.

β΄. «Ὑγιαίνοντες λόγοι».

Κανόνες ζωῆς εἶναι οἱ *ὑγιαίνοντες λόγοι*, ἡ *ὑγιαίνουσα διδασκαλία*, δηλαδή ὁ καθαρός, ἅγιος καί φωτεινός λόγος τοῦ Θεοῦ (Πρός Τιμόθεο Α΄ στ΄3).

Ὑπάρχουν λόγοι καί τρόποι ζωῆς, ἀπόψεις καί γνῶμες πού βλάπτουν, πού καταστρέφουν, πού παραπλανοῦν, πού συνιστοῦν ἀπειλή. Εἶναι γεμᾶτοι κινδύνους, πλάνες, ψεύδη καί ἀπάτες πού ὁδηγοῦν στήν αἰχμαλωσία τῆς ζωῆς, στήν ἀπώλεια τῆς ψυχῆς, στήν διαστροφή τῆς ἀλήθειας, στήν λεηλασία τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐπισημαίνει τίς συνέπειες γιά ὅποιο δέν ἀκολουθεῖ τήν ὀρθή διδασκαλία τῆς πίστεως, ὅτι *«τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, διαπαρατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας»* (Πρός Τιμόθεον Α΄στ΄4-5).

Δηλαδή: *«Αὐτὸς ἔχει φουσκώσει ἀπὸ ἐγωισμὸ καὶ δὲν ξέρει τίποτε. Ἀντίθετα, καταγίνεται νοσηρὰ σὲ λεπτολογίες καὶ λογομαχίες, ἀπὸ τὶς ὁποῖες γεννιοῦνται φθόνος, φιλονικία, προσβολές, καχυποψίες, συνεχεῖς συγκρούσεις ἀνθρώπων μὲ χαλασμένο μυαλό, ποὺ ἔχουν χάσει τὴν ἀλήθεια».*

Κατά τόν ἀπόστολο Παῦλο: *«φθείρουσι ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί»* (πρός Κορινθίους Α΄ιε΄33).

Ὑπάρχουν ὅμως καί οἱ γεμᾶτοι χάρη, ὑγιεία, ζωή, φῶς, ἀλήθεια καί δόξα λόγοι. Αὐτούς τούς δεύτερους λόγους προτρέπει ὁ ἀπόστολος Παῦλος νά ἀποδέχεται καί νά ἀκολουθεῖ ὁ ἀγαπημένος μαθητής του. Νά τούς ἔχει κανόνα καί πρότυπο ζωῆς.

Ὁ 118ος Ψαλμός ἀποτελεῖ ἕνα ὑπέροχο ὕμνο στόν γεμᾶτο σοφία λόγο καί στίς θεουργές ἐντολές τοῦ Θεοῦ, στήν σωτήρια ἀλήθεια τῆς Ἐκκλησίας, πού πρέπει καί νά μελετᾶ καί νά

ἐφαρμόζει ὁ πιστός. Αὐτούς τούς καθαρούς καί ἀψεγάδιαστους λόγους διαφυλάττει καί ἡ ἁγία Ἐκκλησία μας ὡς «*ἱερά παρακαταθήκη*», γιά νά ὁδηγήσουν τόν ἄνθρωπο στήν σωτηρία, στήν υἱοθεσία, στήν αἰώνια δόξα.

Γι' αὐτούς τούς «*ὑγιαίνοντες λόγους*» ἀγωνίσθηκαν οἱ ἅγιοι Πατέρες, γιά νά μήν νοθευθοῦν, γιά νά μήν ἀλλοιωθοῦν, ἀλλά νά παραμείνουν στόν κόσμο αὐθεντικοί καί γνήσιοι· φῶς, ἐλπίδα καί καταφυγή τῶν ἀνθρώπων.

γ'. Ἡ προέλευσή τους.

Οἱ «*ὑγιαίνοντες λόγοι*» δέν εἶναι προϊόν ἀνθρωπίνης ἐπινοήσεως καί σοφίας, ὅπως βεβαιώνει ὁ θεῖος ἀπόστολος Παῦλος:

«*Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτό, οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ*» (Πρός Γαλάτας α΄11-12).

Δηλαδή: «*Πρέπει νά ξέρετε, ἀδελφοί μου, πώς τό εὐαγγέλιο πού σᾶς κήρυξα δέν προέρχεται ἀπό ἄνθρωπο. Γιατί κι ἐγώ οὔτε τό παρέλαβα οὔτε τό διδάχτηκα ἀπό ἄνθρωπο, ἀλλά μοῦ τό ἀποκάλυψε ὁ Ἰησοῦς Χριστός*».

Ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας, τό περιεχόμενο τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, πού μέ ἀγῶνες καί θυσίες ὑπερασπίζεται καί διαφυλάττει ἡ Ἐκκλησία, προέρχεται ἀπό τόν Θεό. Ὁ Θεός εἶναι ὁ σοφός διδάσκαλος πού ἀποκάλυψε τίς ἀλήθειές Του.

Μᾶς γνώρισε τόν Ἑαυτό Του, γιά νά ἀποκτήσουμε θεογνωσία. Μᾶς ὁδήγησε καί στήν αὐτογνωσία. Μᾶς εἶπε ποιοί εἴμαστε. Προσδιόρισε τήν θέση μας μέσα στόν κόσμο. Ρύθμισε τίς σχέσεις μας μαζί Του καί μεταξύ μας. Καθόρισε τό σκοπό καί τό νόημα τῆς ζωῆς μας. Ἔδωσε κανόνες ζωῆς καί πολλά ἄλλα.

Ὁ Κύριος βεβαίωσε στούς μαθητές Του, ὅτι «*ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν*» (Ματθαίου ιγ΄ 11).

Δηλαδή: «*Σ' ἐσᾶς ἔδωσε ὁ Θεός νά γνωρίσετε τά μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν*».

δ΄. Χριστιανισμός - Ὀρθοδοξία εἶναι μίμηση θείας φύσεως.

Τήν «*ἱερή παρακαταθήκη*» πού παραλάβαμε ἀπό τούς πνευματικούς πατέρες μας ὀφείλουμε νά τηροῦμε καί νά φυλάττουμε, διότι ὀρθή δόξα, ὀρθή πίστη, συνεπάγεται ὀρθή πράξη, ὀρθή ζωή. Ἡ πνευματική παρακαταθήκη περιέχει τούς κανόνες καί τίς ἀξίες τῆς ζωῆς μας.

Οἱ ἀγῶνες γιά τήν διαφύλαξη τῆς ὀρθῆς πίστεως δέν ὀφείλονται σέ μία στείρα καί πείσμονα προσκόλληση σέ γνῶμες καί ἀπόψεις ἥσσονος σημασίας, ἀλλά στίς συνέπειες πού προκαλεῖ ἡ τήρηση ἤ ἡ μή τήρησή τους καί εἶναι αἰώνιες καί σωτήριες. Σκοπός τῆς ὀρθῆς πίστεως καί τῆς τηρήσεως τῶν θεοσδότων ἐντολῶν στή ζωή εἶναι ἡ *μίμηση τῆς θείας φύσεως*.

Παραθέτουμε ὅσα διδάσκει ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης γιά τόν τρόπο ζωῆς τῶν Χριστιανῶν πού τόν χαρακτηρίζει μίμηση τῆς θείας φύσεως.

«*Εἰ τοίνυν τὸ μὲν ὄνομά τις τοῦ Χριστοῦ ὑποδύοιτο, ὅσα δὲ τῷ ὀνόματι τούτῳ συνθεωρεῖται μὴ δεικνύοι τῷ βίῳ, καταψεύδεται τοῦ ὀνόματος ὁ τοιοῦτος κατὰ τὸ προτεθὲν ἡμῖν ὑπόδειγμα προσωπεῖον ἄψυχον ἀνθρωπίνῳ χαρακτῆρι μεμορφωμένον περιθεὶς τῷ πιθήκῳ. οὔτε γὰρ τὸν Χριστὸν ἔστι μὴ δικαιοσύνην εἶναι καὶ καθαρότητα καὶ ἀλήθειαν καὶ κακοῦ παντὸς ἀλλοτρίωσιν, οὔτε Χριστιανὸν ἔστιν εἶναι (τόν γε ἀληθῶς Χριστιανόν) μὴ κἀκείνων τῶν ὀνομάτων τὴν κοινωνίαν ἐν ἑαυτῷ δεικνύοντα. οὐκοῦν ὡς ἄν τις ὅρῳ τοῦ χριστιανισμοῦ τὴν διάνοιαν ἑρμηνεύσειεν, οὕτως ἐροῦμεν, ὅτι χριστιανισμός ἐστι τῆς θείας φύσεως μίμησις*» (Γρηγορίου Νύσσης, Τί τῶν Χριστιανῶν ὄνομα ἤ ἐπάγγελμα PG 46, 244).

Δηλαδή: «*Ἐάν λοιπόν κανείς παρουσιάζεται νά φορᾶ σάν προσωπεῖο τό ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ἀλλά δέν δείχνει στήν ζωή του ὅσα παρατηροῦνται μαζί (συνυπάρχουν) μέ τό ὄνομα αὐτό, (αὐτός) δημιουργεῖ ψευδή ἐντύπωση γιά τό ὄνομα αὐτό, διότι, σύμφωνα μέ τό (χρησιμοποιηθέν) παράδειγμα, φόρεσε μέ κάποιο τρόπο στόν πίθηκο μία μάσκα κατασκευασμένη μέ ἀνθρώπινη μορφή. Διότι δέν μπορεῖ νά μήν εἶναι ὁ Χριστός δικαιοσύνη καί ἠθική καθαρότητα καί ἀλήθεια καί ἀποξένωση ἀπό κάθε κακία,*

οὔτε εἶναι δυνατόν ὁ Χριστιανός (βεβαίως ὁ ἀληθής Χριστιανός) νά μήν παρουσιάζει στόν ἑαυτό του τήν ἐνεργή συμμετοχή καί στά ὀνόματα ἐκεῖνα. Λοιπόν, ὅπως ἐάν παρουσίαζε κανείς μέ κάποιο ὁρισμό τό νόημα τοῦ Χριστιανισμοῦ, μέ τόν ἴδιο τρόπο θά ποῦμε, ὅτι ὁ Χριστιανισμός εἶναι μίμηση τῆς θείας φύσεως».

Σημειώνουμε καί ὅσα διδάσκει ὁ ἅγιος Μακάριος ὁ Αἰγύπτιος γιά τήν συμφωνία λόγων καί ἔργων καί ἐμπειρίας στήν ζωή τῶν χριστιανῶν:

«Ἄλλο δέ ἐστι τινὰ περὶ ἄρτου διηγήσασθαι καὶ τραπέζης, ἄλλο δέ ἐστι φαγεῖν καὶ λαβεῖν τὸν νόστον τοῦ ἄρτου καὶ ἐνδυναμωθῆναι ὅλα τὰ μέλη. ἄλλο ἐστὶν εἰπεῖν περὶ ποτοῦ ἡδυτάτου, καὶ ἄλλο ἐστὶ ἀπελθεῖν καὶ δράξασθαι ἐξ αὐτῆς τῆς πηγῆς καὶ ἐμπλησθῆναι τῆς γεύσεως τοῦ ἡδυτάτου ποτοῦ. ἄλλο ἐστὶ διηγήσασθαι περὶ πολέμου καὶ γενναίων ἀθλητῶν καὶ πολεμιστῶν, καὶ ἄλλο ἐστὶ τὸ ἀπελθεῖν τινα εἰς παράταξιν πολέμου καὶ συμβαλεῖν τοῖς ἐχθροῖς καὶ εἰσελθεῖν καὶ ἐξελθεῖν καὶ λαβεῖν καὶ δοῦναι καὶ ἀπενέγκασθαι τὰ νικητήρια. οὕτω καὶ ὧδε. ἄλλο ἐστὶ τὸ γνώσει τινι καὶ νοΐ διηγήσασθαι λόγους, καὶ ἄλλο ἐστὶ τὸ ἐν ὑποστάσει καὶ ἔργῳ καὶ πληροφορίᾳ ἐν τῷ ἐνδοτάτῳ ἀνθρώπῳ καὶ ἐν τῷ νῷ ἔχειν τὸν θησαυρὸν καὶ τὴν χάριν καὶ τὴν γεῦσιν καὶ τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἁγίου πνεύματος» (Περικοπή ἀπό τήν 27η ὁμιλία πού ἀποδίδεται στόν Μακάριο τόν Αἰγύπτιο PG 34, 701).

Δηλαδή: *«Ἄλλο πράγμα εἶναι νά μιλήσει κανείς γιά τόν ἄρτο καί τό τραπέζι καί ἄλλο πράγμα εἶναι νά φάει καί νά γνωρίσει τήν γλυκιά γεύση τοῦ ἄρτου καί νά δυναμώσουν ὅλα τά μέλη (τοῦ σώματος). Ἄλλο πράγμα εἶναι νά μιλήσει κανείς μέ λόγια γιά ἕνα πάρα πολύ γλυκό ποτό καί ἄλλο πράγμα εἶναι νά βγεῖ καί νά τό πάρει ἀπό τήν ἴδια τήν πηγή του καί νά εὐχαριστηθεῖ ἀπό τήν γεύση τοῦ γλυκυτάτου ποτοῦ. Ἄλλο πράγμα εἶναι νά διηγηθεῖ κανείς γιά ἕνα πόλεμο καί γιά γενναίους ἀθλητές καί πολεμιστές καί ἄλλο πράγμα εἶναι νά μεταβεῖ κανείς στήν παράταξη τῆς μάχης καί νά συμπλακεῖ μέ τούς ἐχθρούς καί νά εἰσέλθει καί νά ἐξέλθει καί νά λάβει καί νά δώσει καί νά φέρει ὁ ἴδιος γιά τόν ἑαυτό του τά βραβεῖα τῆς νίκης. Κάτι παρόμοιο συμβαίνει καί στά πνευματικά πράγματα. Ἄλλο πράγμα εἶναι νά ἐξηγεῖ κανείς τούς λόγους μέ κάποια γνώση καί διανοητικά καί ἄλλο πράγμα*

εἶναι νά κατέχει τόν θησαυρό καί τήν χάρη καί τήν γεύση καί τήν ἐνέργεια τοῦ ἁγίου Πνεύματος πραγματικά καί ἔμπρακτα καί μέ τέλεια βεβαιότητα καί στόν ἐσωτερικό ἄνθρωπο καί στόν νοῦ».

ε΄ Τό ἅγιο Πνεῦμα.

Στήν φύλαξη τῆς «*ἱερῆς παρακαταθήκης*» συνεργεῖ καί τό ἅγιο Πνεῦμα πού μᾶς δόθηκε καί κατοικεῖ μέσα μας, πού εἶναι τό Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὥστε νά μή πλανηθοῦμε, ὅπως τό ὑποσχέθηκε ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός:

«Ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀλήθειας, ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τήν ἀλήθειαν» (Ἰωάννου ιστ΄ 13).

Οἱ ἅγιοι Πατέρες μας ἔχοντες τόν φωτισμό τοῦ ἁγίου Πνεύματος ὀρθοτόμησαν τόν λόγο τῆς ἀληθείας. Αὐτό τό λόγο ὀφείλει ὁ κάθε πιστός νά φυλάττει γιά τήν σωτηρία του.

Ἡ Ἐκκλησία μέ τήν δύναμή Της ἐνισχύει τά μέλη Της γιά νά μήν ἐκπέσουν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ καί στερηθοῦν τίς θεῖες δωρεές.

Οὐσιαστικά ἡ νίκη τῆς Ἐκκλησίας καθιστᾶ ἀσφαλῆ καί βεβαία τήν σωτηρία τῶν μελῶν Της.

